

Lavantinske škofije

uradni list.

Vsebina. 24. Poslanica o slavljenju tekočih jubilejev sv. Jožefa, bl. Kanizija in zlasti tretjega reda sv. Frančiška asiškega. — 25. Napoved cerkvene in nadarbinske imovine zavoljo pristojbinskega namestka. — 26. Slovstvo.

24.

Poslanica o slavljenju tekočih jubilejev
sv. Jožefa, bl. Kanizija in zlasti tretjega reda sv. Frančiška asiškega.

MIHAEL,

po božji milosti in božjem usmiljenju knezoškof Lavantinski,

pošlje častiti duhovščini in ljubemu ljudstvu svoje škofije pozdrav in serafski blagoslov ter jim želi milost in mir ter vse dobro v Njem, ki je pravo in večno vzveličanje!

Reformamini in novitate sensus vestri! (Rimlj. 12, 2).

V Gospodu Bogu ljubljeni verniki!

Preosnujte se v obnovi svojega duha! Tako je bogomodri apostol Pavel opominjal rimske kristjane, katerim je v prvem razdelku svojega jim poslanega duhovitega lista opisal dragocenost prave vere, ki edina pred Bogom opravičuje in posvečuje človeka. V drugem razdelku, počenši od dvanajstega poglavja, pa jih je klical in vabil k pobožnemu dejanju, ki se mora družiti z vero. O, ominjal jih je k obnovi krščanskega duha z ozirom na čednostno življenje, na dobrotljivost do sobratov, na ljubezen do sovražnikov, s pogledom na gorečnost, potrpežljivost, stanovitnost.

Ti Pavlovi glasi in klici veljajo v celem obsegu katoliškim kristjanom sedanje tako nemirne kakor nevarne dobe. Ne ravnajte se, jih roti, po tem svetu, ampak premenjajte se z obnovo svojega uma in srca, da izkušate, kaj je dobra, prijetna in popolna volja božja! In to reformo, to preobrazbo krščanskega mišljenja in življenja si, ljubi moji, iz lahka preskrbimo po iskrenem slavljenju izrednih jubilejev, ki tečejo letos in jih praznuje naša modra mati sveta katoliška Cerkev.

Pred vsem obhajamo vелеvažno petdesetletnico, odkar so papež Pij IX. blaženega spomina proglasili dne 8. decembra 1870 krušnega očeta Jezusovega in moža device Marije, sv. Jožefa, za patrona ali variha vesoljne svete Cerkve. V sled krasne okrožnice *Bonum sane et salutare* papeža

Benedikta XV. z dne 25. julija 1920 in po navodilih mojega pastirskega lista od dne 30. novembra taistega leta¹ se prav pridno slavi po obsežni škofiji pomenljivi jubilej mogočnega zaščitnika katoliške Cerkve, sv. Jožefa, ki se edini vselej imenuje za Jezusom in za Marijo ter je tako pač največji vseh svetnikov božjih.

Sv. Jožef je nepopisnega pomena za sedanjost. Če se bo vneto častil, zaupno na pomoč klican in zlasti če se bo v njegovih poglavitnih čednostih, v močovernosti, v božji zaupnosti in ljubezni kakor tudi v pravičnosti, modrosti, treznosti in srčnosti zvesto posnemal, tedaj bodo ozdravele boleznj, bodo zacelile pogubno zevajoče rane, iz katerih krvavi sedanji človeški rod in ki so slabovernost in obupnost, medsebojno sovraštvo, zametovanje avtoritete ali upornost, hlepenje po uživanju zemeljskih dobrin, delamrznost, pozaba zadnjega najvišjega cilja, za katerega je človek vstvarjen, odrešen in posvečen. V nezdravih teh dejanskih razmerah ponuja dobro zdravilo obisk delavnic Jožefove v Nazaretu. Tam se človek navzame vsaksebne ljubezni, se napolni s spoštovanjem do zakonite oblasti, se navduši za treznost in zmernost, se izpodbudi za delo v svojem poklicu in stanu. V nazareški tesarnici sv. Jožefa se dobi najpotrebnejše

¹ Lavantinske škofije uradni list. V Mariboru, dne 4. decembra 1920. Štev. LX. odst. 69. str. 133—135.

zdravilo: povrnitev k luči svetega evangelja in tako k večni luči v nebesih.

Iščimo torej zmeraj marno vsi varstva v notranjih in zunanjih nevarnostih pri sv. Jožefu! Kdo je boljši varih naš kakor tisti blaženec, kateremu je Oče nebeški izročil svojega Sina v zavetje, pa mu je zaupal svojo hčer preblazeno devico Marijo v preskrbo in brambo? Pojdite vsi k Jožefu vi, duhovniki in redovniki, in učite se od njega, Vzveličarju se vedno spodobno bližati in ga v presvetem zakramentu ljubezni goreče moliti in s čistim srcem prejemati! Pojdite vsi k Jožefu vi, starši in redniki! Nihče vas ne more bolje podučiti kakor odbrani oče in rednik Jezusov, kako da morete in morate izpolnjevati svoje dolžnosti do vam izročenih otrok. Pojdite k Jožefu vi, mladeniči in mladenke; in prosite ga pomoči v vseh nevarnostih! On je obvaroval nedolžnost do smrti in je svoje srce ohranil čisto vsakega greha in madeža. Pojdite vsi k Jožefu vi, otroci! On je varoval Dete božje, on bo tudi vas sprejel z ljubeznijo in bo vse vaše prošnje priporočil božjemu Prijatelju otrok.

Pojdite vsi k Jožefu vi, krščanski delavci! On je ljubil delo, varčnost in zadovoljnost z malim. Pojdite k Jožefu vi, siromašni in zapuščeni! On je ubogo Dete in njegovo Mater živil in branil; on bo tudi vas branil stradanja in bo lajšal vaše težave in nadloge. Pojdite vsi k Jožefu vi, bolni in trpeči! On je bil krušni oče čudodelnega Zdravnika, ki je ozdravljaval bolnike vsake vrste, kakor slepe, gluhe, mutaste, kruljeve in vodenične; in od njega je prejel posebno milost, izprositi zdravje vsem trpečim, če jim služi to v vzveličanje. Končno se zatecite k Jožefu vsi, ki čutite, da se vam bliža ura ta zadnja. Saj je bil on varih tistega, ki sodi o življenju in smrti. Sv. Jožef vam bo izprosil blaženo smrt, da bote mogli s Simeonom klicati: Zdaj odpusti, o Gospod, svojega služabnika v miru, ker moje oči so videle tvoje vzveličanje!

Reformujte ali preosnujte se, kristjani predragi, po vzgledu in s pripomočjo in na priprošnjo sv. Jožefa v krščanskem duhu! Ta duh naj prešinja zasebno in javno življenje, naj veje v družinah in občinah, naj zapoveduje v društvih in stanovih, naj vlada v delavnicah in tovarnah, naj gospoduje v župnijah in županijah, pa naj kraljuje v deželi in državi. Le on pozna prave cilje in prava pota do stalno dobre sreče. Le krščanski duh prinaša blagobit in blagoslov. Politiški prepoved človeške družbe po evropski vojski ne da se izvesti brez prepore moralnega bitja v človeku. Da pa se človek prepore moralno, treba mu je, da spozna in pripozna svoje zablode in vse slabe posledice, ki ga čakajo, ako ostane na stranpotu. Potrebno je, da se človek zdrami, da se pripravi na vrnitev, čeprav še toli težko, s krive steze na ravno pot. Nravno poboljšanje ljudi bo tisti

ječmeni kruh, ki bo nasitil tisočere, pa bo še preostalo polnih košaric.

Drugi znameniti jubilej letošnjega leta je štiristoletnica rojstva glasovitega moža, ki se je vedno sam preosnavljal v obnovi svojega uma in srca, pa je tudi neumorno deloval za bližnjega preobličenje v katoliškem duhu. Po svoji apostolski gorečnosti v oznanjevanju večno veljavnih resnic je bil najizvrstnejši pospeševatelj cerkvene reformacije v šestnajstem veku, v dobi deformacije. Njegovo načelo in geslo je bilo: Reformamini in novitate sensus vestri! Premenjajte se z obnavljanjem svojega duha! Ta mož svetovnega imena sluje zlasti po svojih ljudskih katekizmih, po katerih je tudi v Slovencih dobro znan.

Peter Canisius se je rodil v Nimvegenu na Holandskem dne 8. maja 1521, torej v letu, ko je zloglasni Martin Luther započel svojo varljivo in kvarljivo reformacijo. Doma je bil vrlo dobro odgojen tako, da se je, še le štirinajst let star, že podal na vseučilišče v Kolonijo, kjer je postal magister modroslovja. Dne 8. maja 1543 je vstopil v družbo Jezusovo, ki je bila pred tremi leti snovana. Zaslul je kmalu po svojih jasnih in ginljivih pridigah. Kot temeljit teolog se je udeleževal sijajnega cerkvenega zbora v Tridentu in v Bolonji. Dne 8. septembra 1549 je položil slovesno redovne obljube in je prejel nemške pokrajine za svoje delovno polje. Deloval je na Bavarskem in na Saksonschem, na Tirolskem, na Poljskem in Švicarskem. Mesta Dunaj in zlata Praga, Moguncija in Ratisbona, Virzburg in Avgsburg, Trevir, Kolonija, Strasburg, Osnabrik so ga videla na svojih pridiznicah in slišala njegove navdušene prepričevalne govore. Na Dunaju, kjer je od leta 1552 do 1556 nevtrudno sejal seme božje besede, je spisal svoj epohalni večji katekizem, ki je bil prvič priobčen leta 1554. Črez dvanajst let je izdal svoj mali katekizem.¹

Katoličani so dobili po neustrašnem nastopu Petra Kanizija zoper nasilne krivoverce zopet pogum do odpora napredovanju krivih ver. Kot provincial redovne pokrajine v Nemčiji je neprenehoma skrbel za promulgacijo ali objavo prekornih določeb tridentinskega zbora. Leta 1569 je odložil težko butaro ter se je popolnoma posvetil slovstvenemu delovanju, ki se je raztezalo na izdaje cerkvenih očetov, na obrambne in zavračne spise, na homiletične in katehitične razprave.² Od delavnosti izmu-

¹ Summa doctrinae christianae sive Catechismus major. Viena 1554. — Institutiones christianae pietatis seu Catechismus parvus. 1566. Ta katekizma, večji in mali Kanizij, šestokrat ponatisnjena in preložena v mnogotere jezike, sta vodila do druge polovice prejšnjega stoletja verski pouk v ljudskih šolah in še zmeraj stojita pozneje izdelanim katekizmom častno in nedosežno ob strani.

² V novejšem času se je mnogo slovstvenikov pečalo s pojasnitvami življenja in delovanja Kanizijevega. Jezuit Oto

čen in od starosti sklonjen je v švicarskem Friburgu na god sv. apostola Tomaža dne 21. decembra 1597 umrl v 76. letu svojega življenja in v 54. svojega redovništva. Čislali so ga kot modrega svetovalca in zanesljivega poročevalca o neznanskih po nesrečni reformaciji nastalih zmedah, neredih in prepirih v Nemčiji blagi papeži Julij III. Pij IV. in Gregorij XIII. Občudovali so ga sodobniki kakor sv. Ignacij Lojolan, sv. Franc Borgia, sv. Filip Nerij, sv. Karol Borromej, sv. Franc Saleški, sv. Stanislaj Kostka. Ljubilo ga je ljudstvo in ga je častilo za svetega moža. Obravnave za njegovo beatifikacijo so se v Rimu leta 1693 pričele in po dolgem prestanku obnovile 1. 29. Papež Gregorij XVI. jih je nadaljeval in papež Pij IX. jih je dovršil dne 24. junija 1864.

Vzveličani Peter Kanizij je pazljivo zasledoval dejanske potrebščine, je imel praktične namene pred očmi v svojih podvzetjih, tudi v svojih spisih, namreč verski poduk ljudstva, povzdigo katoliškega življenja, izboljšanje duhovniške vzgoje, zavrnitev protestantskih napadov, zmot in prevar. Najbolj mu je bil pri srcu pozitivni ali določni poduk krščanskega ljudstva. Vrlo dobro je poznal sveto Pismo, cerkvene očete in učenike, dogmatiko, shlastično modroslovje. Uspešno in blagoslovljeno je delal po tisku, ko je izdajal dela svetih očetov, med drugimi liste sv. Hieronima Stridovčana, ki so doživeli najmanj 14 izdaj, ko je pisal učene knjige in sestavljal nabožne bukvice. Napravil si je načrt, ovreči vse krive nauke v obširnem dogmatičkem delu. Izšla sta dva oddelka, katerih prvi govori zlasti o pokori in opravičenju, drugi pa o češčenju deviške matere Marije, svetnikov, o celibatu. Tretji bi naj bil razpravljal nauk o primatu in o Cerkvi — pa ni bil priobčen. Spis o devici Mariji, eno najboljših Marijologij, je francoski teolog in založnik Jakob Pavel Migne ponatisnil v Parizu leta 1862.

Lepa razlaga listov in evangeljev po rimskem misalu je doživela mnogoštevilnih izdaj v latinskem in nemškem jeziku. Največjo slavo si je pa pridobil apostolski mož s katehitičnimi spisi. Hitro je spoznal neobhodno potrebščino dobrega katekizma za preprosto ljudstvo. Oskrbel ga je v latinskem jeziku in ga je v letu 1554 prvokrat na svetlo dal. Bil je v kratkem preveden v razne jezike in ponovno objavljen v raznih krajih. Zboljšano in pomnoženo izdajo je Kanizij sam pripravil v Koloniji leta 1567.

Braunsberger je po založniku Herderju v Friburgu v Brisgoviji od leta 1896 sem izdal znanstvena dela bl. Kanizija v šestih debelih zvezkih pod naslovom: *Beati Petri Canisii S. I. Epistolae et Acta. Collegit et adnotationibus illustravit Otto Braunsberger S. I.* — Obenem je še priobčil knjigo *Petrus Canisius. Ein Lebensbild.* — Tudi jezuit Florijan Riess je spisal 1865 obširno delo: *Das Leben des sel. Petrus Canisius.* Iz te večje knjige se je oskrebela manjša ljudska izdaja. (12° str. VIII + 220).

Ta katoliški veronauk se je bliskoma razširil po vsje Evropi. V sedemnajstem veku in kesneje so šteli prestave v nemški, slavonski (pač slovenski), italijanski, francoski, poljski, angleški, grški, etiopski, češki, španski, indijski, japonski jezik. Od te dobe naprej so nastali novi prevodi, novi komentariji k velikemu in malemu katekizmu patra Petra Kanizija. Vrhutega je požrtvovalni jezuit zložil več asketičnih del, pobožnih knjig, življenjepisov svetih mož in svetih žen.

Ljubi moji! V naši dobi se širi slabovernost in se šopiri mlačnost v pobožnem življenju. Zategadelj nam je treba vzgleda in pomoči blaženega Kanizija, ki je kipel žive vere in žarne bogoljubnosti. Prosimo ga teh vzveličavnih čednosti zlasti prihodnjega dne 8. maja, ko se bo praznovala štiristoletnica njegovega presrečnega rojstva. Blaženi misijonar je z nami v tesni zvezi po svojem katekizmu. In menda ravno ta katekizem so avstrijski škofje leta in leta vestno izpopolnjevali, ga ob bližanju tristoletnice Kanizijeve smrti v rokopisu natisnjenega dali zopet in zopet popravljati od večakov ter so ga naposled soglasno potrdili, zbrani na Dunaju dne 9. aprila 1894. Nadpastirji so se z vsemi močmi trudili, da bi podali dobro dušno pašo, izvrsten katekizem, svojim ovčicam. In z božjo pomočjo se jim je to posrečilo. Nobeden katekizem sedanje dobe — škofje so vse primerjali — ga ne doseza, kaj se le preseza.¹

Bližajoči se 8. maj bo izreden blagdan za velike množice katoliških kristjanov. V raznih škofijah bodo ta zgodovinski dan slavili v verskem veselju s sladko tolažbo in z vročo zahvalo za ohranitev svete katoliške vere. Prirodno krasna Švica se bo gotovo v tej slovesnosti odlikovala, ker je v posesti groba slavljenega blaženca. Dne 21. aprila 1732 je Lausanski škof Klavdij Anton Düding pisal papežu Klementu XII.: »Kolikor je Švica katoliška, ljubi Kanizija kot svojega očeta v Kristusu in ga časti kot apostola.« Posebne svečanosti so se vršile po katoliškem svetu leta 1865, ko je bil nesmrtni Peter Kanizij slovesno proglašen za blaženega. In ko je leta 1897 napočila tristoletnica njegove smrti, so trajale nenavadne slavnosti mesce in mesce. Tako bo to leto vsaj v katoliški Švici, imenito v mestu Friburgu, Kanizijevo leto. Gaji in travniki bodo da-

¹ Zgodovina trudapolnega popravka in natiska novega katekizma se nahaja v konferenčnih zapisnikih škofijskih zborovanj na Dunaju. — Slovenski (veliki) katoliški katekizem (Nauk in najpotrebnejše molitve) je bil vnovič izdan v Ljubljani 1920 z odobrenjem škofijskega ordinariata ljubljanskega in lavantinskega. Žal, da se je v naslovu prezrl pristavek v prejšnjih izdajah: Izvirnik potrdili vsi avstrijski škofje, zbrani na Dunaju dne 9. aprila 1894. Petintrideset škofov ni prezirljiva količina. Sicer pa ima novi natis obseg prejšnjega velikega katekizma z izpremembami po novem cerkvenem zakonu.

jali sočno zelenje in vrtovi bodo pošiljali šarene cvetice, da se okrasijo cerkve, kapele, altarji, podobe in zastave v počast blaženega tovariša Jezusovega.

Mi Lavantinci hočemo rečeni jubilej slaviti zlasti s tem, da se bomo radi učili katoliškega katekizma in da bomo zvesto ravnali svoje življenje po njegovih večno veljavnih naukih, vzveličavnih opominih in nasvetih. Obenem pa bomo vestno skrbeli za to, da beremo le dobre knjige in novine, spise in časnike, da jih po vseh močeh podpiramo in širimo. O teh nujnih dolžnostih sem jaz že večkrat govoril v svojih pastirskih listih in o pomenu, važnosti in koristi katoliških časopisov sem pa s častitimi dušnimi pastirji prav obširno razpravljal na škofijskih sinodah leta 1896 in 1906. Dotični sinodalni knjigi vsebujeta prekoristne določbe in odredbe za stran čitanja priporočljivih knjig in časnikov.¹

O res, krščansko-katoliški škofjani, trdne, nemahljive in nevstrašne vere nam je treba. In imeli jo bomo, če bomo brali le katoliške knjige in časopise. Slabe tiskovine nam slabijo vero in nam kvarijo pobožnost. Zategadelj velja tudi v tem oziru Pavlov krepki opomin: *Reformamini*, preosnujte se v obnovi svojega duha!

Tretji imenitni jubilej bo od 16. aprila naprej praznovala nebrojna familija frančiškanska in z njo vred se ga bo spominjal ves krščansko-katoliški svet. In to milostno leto je sedemstoletnica blagoslovljene ustanovitve tretjega reda sv. Frančiška asiškega. Sam sveti oče Benedikt XV., papež ljubezni, so izdali dne 6. januarja 1921 prekrasno okrožnico *Sacro propediem celebrari sollempnia*, v kateri poveščujejo sv. Frančiška serafskega, povišujejo njegove neprecenljive zasluge za človeško družbo, opisujejo bistveni namen in pomen njegovega tretjega reda, naglašajo njega korist za naše dneve, vabijo k slavljenju njegove sedemstoletnice ter odpirajo bogate zaklade svetih odpustkov za njegove udeležence.² Zares, ali nam naj ne napolnjujeta radost in hvaležnost src, če premislimo vse blago in dobro,

¹ Dr. Mihael Napotnik, Pastirski listi. V Mariboru, 1906. Str. 88 nsl. 712 nsl. — Idem, Pastirski listi. II. knjiga. V Mariboru, 1916. Str. 226 nsl. — Lavantinske škofije uradni list. V Mariboru, dne 10. februarja 1919, Štev. I. odst. 3. Pastirski list o krščanski hiši. Str. 2—11. — Gesta et statuta Synodi dioeceseanae an. 1896 constitutae et celebratae. Marburgi, 1897. Cap. IV. De libris prohibitis deque approbatione et editione librorum. Str. 237 nsl. Cap. V. De agendi ratione circa ephemerides. Str. 258 nsl. — Synodus dioeceseana Lavantina an. 1906 concita et facta. Marburgi, 1907. Cap. CXVI. De utilitate ac necessitate bonorum diariorum. Str. 325 nsl.

² Litterae encyclicae sanctissimi Patris Benedicti PP. XV. ad venerabiles Fratres de septimo saeculo exeunte a tertio Ordine franciscalium condito. Datum Romae, apud Sanctum Petrum, in Epiphania Domini 1921. (L'oriente Serafico. Bollettino ufficiale per la celebrazione del VII. Centenario del terzo Ordine Francescano. An. XXX. Roma 31. Gennaio 1921. Num. III. Str. 65—77).

vse lepo in veliko, kar je vstvarila ta osnova sv. Frančiška iz Asisa potekom dolgih sedem sekulov? Ali ne bota nova ljubezen in navdušenost do tretjega reda vabili katoliške kristjane, da hitijo v vzveličavni red, kakor so hruli v dnevih njegovega ustanovitelja? In ne bo li v srcu slehernega tretjerednika dozorela želja in volja, jaz hočem biti pravi otrok očeta Frančiška, hočem biti zvest častilec in posnemovalec serafskega svetnika?

Tudi tu velja Pavlovo vabilo in naročilo: Preosnujte se v obnovi svojega duha in srca! Saj je sv. patriarh asiški vpeljal tretji red, kakor tudi prvi in drugi, pravkar v prenovitev grešnega sveta. Temu obnavljanju še mora služiti danes in jutri in po jutrišnjem in vekomaj. Nekdaj je klečal sv. Frančišek pred križem v skoraj že razsuli cerkvi sv. Damijana in je prosil Križanega milosti, da bi spoznal svoj pravi poklic. In s križa zasliši besede: Pojdi, Frančišek, in popravi mojo hišo; blizu je razpada! Frančišek čuje glas in koj mu je jasno, da mora postati obnovitelj rušljive cerkve. Opomin je vzel dobesedno ter je šel in je popravil cerkev sv. Damijana, potem kapelo sv. Petra in zlasti drago mu cerkev Marije od angeljev, katero so mu darovali očetje Benediktini in ki jo je imenoval Porcijunkulo, mali svoj delež. Od tedaj je srčno ljubil sv. Benedikta, ki je bil tudi plemič iz Umbrije, rojen v Nursiji leta 480, in je obiskal njegov najstarejši samostan *Sacro Speco* ali sveto duplino v Subjaku. V tamošnjem zalem vrtu ga je neki benediktin naslikal na zid, katera slika bi naj bila pravi portret slavljenega asiščana. Dne 23. aprila leta 1893 sem obiskal znameniti samostan benediktinski v Subjaku in sem si natanko ogledal zanimivo slikarijo, ki bi precej odgovarjala sodobnim opisom Frančiškove zunanosti: obraza in postave. Najmičneje ga je popisal njegov učenec in biograf Tomaž Celano.

Pa da je bil sv. Frančišek poklican Cerkvi v podporo in rešitev, izpričuje doživljaj svetega moža v Rimu. Ko je poprosil velikega papeža Inocencija III. odobrenja in potrditve redovnih pravil, se je vrhovni poglavar Cerkve pomišljal. Ali po noči je v sanjah videl v svoj grozni strah, kako se podira velika cerkev lateranska. Že se je majalo mogočno pročelje. In tedaj prihiti menih, podpre fasado s svojimi ramami, in glej, mali preprosti mož raste in raste ter postane velikan, in cerkev je rešena. In v tem orjaku spozna bistroidni papež Frančiška asiškega. Gotovo, Kristusovo cerkev v njenih udih prenoviti in njene naprave utrditi, je bila življenska naloga izvoljenega redovnika iz Umbrije. Izvrševal je težko nalogo po lastnem delovanju in po delovanju treh od njega ustanovljenih redov. In vrli reformator še danes ni mrtev, ne, on živi dalje in dela dalje v Cerkvi po svojem vzvišenem vzgledu, dela po gorečih članih svojih času še vedno prav pri-

mernih redov. Zopet preti, kakor je pretila večkrat po telesni smrti sv. očaka Frančiška nevarnost, da se zmaja v raznih krajih Jezusova cerkev. Sovražniki, ki hočejo njene temelje izpodnesti, so vedno taisti: pogrez v nasladnosti, sebičnost, samopašnost, odtujenost od večnega Boga. Človeški rod naših dni je bolan, nevarno bolan. Nobeden zdravnik mu ne more pomagati, kakor le božji zdravnik Jezus Kristus. Veleumni Frančišek je dal svoji dobi, ki je slično болоvala, rešilno zdravilo po svojem in vseh svojih vzornem dejanju in nehanju. In taka rešnja zdravila nam še dandanes ponuja: ločitev od posvetnega duha, ljubezen do soljudi, vdanost neskončnemu Bogu. Te dare naj zlasti terciari in terciare z vsem veseljem in žarom sprejmejo iz rok svojega duhovnega očeta Frančiška. Njegov duh jih naj preveva skoz in skoz!

Globoko občudovanje in navdušenje nas mora prešinjati, če pomislimo, kako uspešno da je asiški človekoljub pomagal ljudstvu po vzdihu Jezusovem: Meni se smili množica; kajti ljudje nimajo ničesar jesti; in ako jih odpustim lačne na njih dom, bodo onemogli na potu. (Mark. 8, 2. 3). Medtem ko so tedanji stanovi živeli v blesku in sijaju, ko so se po nezmernem uživanju pozemeljskih dobrin omehkuževali in so tako moralni pogubi zapadali, tedaj se je ljudstvo globlje in globlje pogrezalo v versko mlačnost in nevednost, v popačenost in spridenost. Sovražnik je pridno sejal kokolj nevernosti, ljuljko nesložnosti in pristranosti. Vsled tega so razsajali hudi nemiri in prepiri, pa poboji in nasilja. Takovšen je bil dejanski položaj časa, posebej v Italiji, ko je javno nastopil močoverni in globokopobožni ter krepkopoljni junak iz neznatnega Asisa.

Ako hoče kdo priti za menoj, naj zataji samega sebe in naj vzame svoj križ in naj hođi za menoj! (Mat. 16, 24). Ni ga svetnika, ki bi bil bolje umel in natanje izpolnjeval ta Kristusov nauk, kakor je to storil čudoviti Frančišek asiški. Bil je čudež pokore, zatajevanja, mrtvičenja samega sebe tako, da je vse mlado in staro strmelo nad njegovim evangeljskim življenjem. Bil je puščavnik, redovnik, apostol, dušni pastir in vodnik. Kakor sv. Pahomij, oče samostanskega življenja v Egiptu (umrl 9. maja 346), ki je utemeljil pri Tebah enajst samostanov, moških in ženskih, ter jim je dal lepa pravila, in kakor sv. Benedikt, oče menihov na zapadu (umrl 21. marca 543), ki je ustanovil svetovno znani benediktinski red in mu je zapustil svojo še vedno veljavno zlato regulo, tako je tudi Frančišek osnoval nebrojno družbo učencev in učenk, častilcev in posnemovalcev, je postal glavlar moških in ženskih redov in družb, ki še danes polnijo Evropo in ostale dele sveta.

Ime Frančišek straši mehkužnost, plaši po-

željivost, obsoja mesenost. Vendar bom govoril o ubožnosti, ponižnosti, samozataji tega velikega poslanca božjega. Te tri kreposti so glavne poteze njegovega življenja in krotijo tri glavne napake sveta: lakomnost, ošabnost, častizeljnost. Obenem bom razkril bogastvo, katero mu je pridobilo uboštvo; bom opisal povišanje, katero mu je priborilo ponižanje; bom pojasnil plačilo, katero mu je pripravilo samopremagovanje. Mislim, da najbolj ustrezem vernikom zlasti tretjerednikom, če jim pokažem čednosti sv. Frančiška, da jih posnemajo in da oznanjujejo kakor on z besedami in z dejanji božje kraljestvo. Če se hvali in slavi oče, se povzdigujejo tudi otroci. Vmes bom omenil važnost in korist tretjega reda v sedanjih okolnostih.

O solncu asiškem naj torej govorim? Težka naloga. Človek ne ve, kje bi začel in kje naj bi nehal. Frančišek serafski ostane za vse čase najizrednejša prikazen v zgodovini človeškega rodu. Zato pa prosim Mater božjo, ki je bila mogočna varihinja tistega, ki ga naj poveljučujem, da podpira s sv. Jožefom in z bl. Kanizijem vred mojo slabo moč v glorio božjo in v vzveličanje ljubih vernikov. Ave Maria! Salve Francisce!

Kristjani predragi in preljubi!

se obljube Učenika večnih resnic se morajo izpolniti. Kristus Jezus pa je velel: Vsak, ki zapusti hišo ali brate ali sestre ali očeta ali mater ali ženo ali otroke ali njive za voljo mojega imena, bo prejel stoterno in dosegel večno življenje. (Mat. 19, 29). Opirajoč se na to zagotovilo Jezusovo ni posnemal mladi Frančišek tistega bogatega mladeniča v evangelju, ki je prišel h Gospodu in ko mu je Mojster nasvetoval, da naj proda vse svoje in razdeli med uboge ter sledi za njim, je odšel žalosten in ni sledil za Jezusom. Više je cenil blago kakor pa Jezusa. Mnogo modreje je ravnal mladeniški Frančišek.

1. Okoli leta 1182 se je rodil v Asisu bogatemu trgovcu Petru pl. Bernardone in njegovi pobožni ženi Piki sinček Janez evangelist, katero ime se je kmalu zamenjalo z imenom Frančišek in sicer, kakor trdijo, zategavoljo, ker se je hitro privadil francoščine nekaj od očeta, ki je rad trgoval med Francozi, nekaj od matere, ki je bila francoškega pokolenja. Frančišek, mali Francoz, je bil torej plemenitega in bogatega rodu. In v svojih mladih letih se je tudi vdal veselju in igram v tovaršiji, toda pri razveseljevanju je vedno čutil v sebi nagib in nagon, pomagati ubogim, nesrečnim, zapuščenim. Nobenega siromaka ni srečal, da bi ga ne bil obdaroval. Le enkrat samkrat ni podelil pri nujnem poslu miloščine ubožcu; ali to neusmiljenost je globoko obžaloval ter je namah sklenil, nikdar

več ubožneža odpraviti brez daru. Nagloma storjeni sklep je držal do smrti. Ljubezen do siromakov je bila začetna kal njegove popolne ubožnosti in tako tudi krščanske popolnosti.

Poglejmo! Nekega dne je srečal zunaj mesta prav revnega berača. Nemudno je slekel svojo lepo zgornjo obleko ter jo je podaril prošnjaču. Sam pa je oblekel borno haljo beračevo. Po noči pa je imel v sanjah skrivnostno prikazen, iz katere je spoznal, kako zaslužno delo je storil in kakšno namero ima božja Previdnost z njim. Odslej se je najrajši nahajal sredi siromakov, katere je oblačil, nasičeval, tolažil, jim stregel, kakor je le vedel in mogel. To samaritansko delo je bilo njegovo najslajše veselje. V usmiljenosti do soljudi je neprenehoma napredoval. Hitel je v bolnišnice ter je tam bolnikom umival noge, jih je objemal, četudi so bili bolni na kužnih boleznih; pa še več, poljuboval je celo njihove grozne rane.

Doslej je bil plemeniti Frančišek prijatelj ubogih in zdaj je postal sam popolen ubožec. Njegov oče je nerad prenašal nenavadno početje. Bal se je, da mu sin zapravi vse premoženje. Zato ga je trdo imel, celo tepel. Končno ga je gnal pred škofa, da ga izpreobrne in mu povrne vse, kar je zapravil. Frančišek je štel tedaj 25 let. Podpisal je odpoved do dediščine, pa je vrnil očetu vse, kar je imel, še tudi oblačilo, ki ga je površno odevalo, veleč: Dozdaj sem te mogel imenovati svojega očeta; odzdaj mi ne preostane kakor reči: Oče moj, ki si v nebesih in ki si moj zaklad in ves moj up. Pri teh besedah so se vdirale solze pričujočim po licih. Škof Guido Secondi, močno v srcu ganjen, je vrgel plašč na Frančiška, ki je bil zdaj berač, sirotej, gohlen pred svetom. Ni imel doma, ni vedel, kam bi se obrnil. Ampak njegovo srce je polnila radost, kakoršne ne podeli nobena bogatija. Bil je podoben Kristusu, ki ni imel, kamor bi bil glavonaslonil, in zato je odšel vesel in glasno pojoč Bogu čast in hvalo.

Zdaj je bil revež brez strehe. Počival je v duplinah ali v razvalinah gradov in cerkva ali pa je bival na polju. Kruh je jedel, če mu ga je podarila usmiljena roka. Tako je živel tri leta in se je pripravljaval za vzvišeni svoj poklic. Star 28 let je slišal nekega dne evangeljski opomin: Ne imejte ne zlata ne srebra ne denarjev v svojih pasovih, ne vreče na potu, tudi ne dveh sukenj, ne črevljev ne palice; delavec je namreč vreden svoje jedi. Ko pa stopite v hišo, jo pozdravite, rekoč: Mir tej hiši! (Mat. 10, 9 nsl). Ko je zaslišal Frančišek to, si je očital, da še živi v obilnosti, v potrahi. Oblekel je delo, pepelnicačo sukno in se je prepasal s koropcem. Pozneje je še privzel plašček in kapuco ali oglavnico, kakor so to nosili ubogi pastirji tistega okraja.

In vrgel je od sebe palico in je izul obutev, ki jo je še nosil — in postal je popolnoma evangeljski ubožnež. Njegova nevesta, njegova kraljica je bila ubožnost. »O Jezus, je prosil goreče, daj mi milost časti in predpravice do ubožstva! Jaz ničesar ne terjам, kakor da sem bogat na ubožstvu. Za ta zaklad prosim za se in za svoje, da nimamo nič na svetu in da še hrano zahvaljujemo ljubezni bližnjega!« Blaženi mož je spoznal modrost prvega osmerih blagorov: Blagor ubogim, ker njih je nebeško kraljestvo!

In resnično, za svoje ubožstvo je prejel neminljivo bogastvo — Boga in nebo! Starši so ga zapustili, da je smel s psalmistom tožiti: Oče moj in mati moja sta me zapustila. Ali smel je tudi pristaviti: Gospod pa me je sprejel... Verujem, da bom videl Gospodove dobrote v deželi živih (na zemlji in v raj). (Ps. 26, 10. 13). Bil je otrok božji, in za to je prejel od svojega Očeta nebeškega vse, kar prejme otrok od najboljšega očeta in najmilejše matere. V stiskah ga je klical na pomoč ter je bil uslišan; iskal je tolažbe in rešitve pri njem in našel jo je. Bil je izgnan iz svojega rojstnega mesta, in stanovanje mu je bilo odločeno v nebeškem Jeruzalemu. Slekel je svetno obleko ter je oblekel Kristusa. Ni imel ne zlata ne srebra, ali vse bogastvo božje Previdnosti mu je bilo izročeno. Živel je od milih darov, ali izvršil je, kar ni dovršil nobeden bogatin. V dveh letih je popravil tri svetišča: sv. Damijana, sv. Petra in Marije Porcijunkule. Ni imel hiše in ne stalnega stanišča; toda knezi in kneginje so zapuščali in zapuščale svoje palače, da jih prepustijo njemu in njegovim učencem. V nekotikih letih so njegovi duhovni sinovi naselili s svojimi samostani Italijo, Francijo, Španijo, Anglijo, celo Grecijo in Afriko. Pet let po upeljavi njegovega reda se je zbralo na občnem kapitlu v Porcijunkuli l. 1219 pet tisoč članov, ki so bili pa le del njegove velike armade. Obenem se je priglasilo na tem shodu pet sto novincev.

Tako je postal mož brez žene in otrok duhovni oče nebrojne rodovine, ki ga časti in slavi; je postal glavar družine, ki še cveti in prinaša sad, ki ga ni lahko preceniti in preračunati; je postal začetnik familije, ki bo delovala do konca dni. Saj stoji v knjigi knjig: Kdor zapusti zaradi mojega imena vse, kar mu je drago na zemlji, ta bo prejel stoterno že na tem svetu in bo dosegel večno življenje. — Tako je tedaj bila ubožnost sv. Frančiška dovilja in vodilja do krščanske popolnosti; bila mu je tolažnica in zakladnica.

Preljubil! Zaupajm v Previdnost božjo tudi mi, in radodarna bo do nas, kakor je bila do očeta Frančiška! Lubimo ubožnost vsaj v duhu! Ste reveži, poptite! Ste premožni, ne navezujte svojih src na premoženje! Dajajte radi vbogajme! In bo-

gati ostanete, na tem in onem svetu! Da, preosnujte se v obnovi svojega duha! Póvrnite se nazaj nazaj k staročastiti preprostosti v obleki, v hrani, v pohištvu! Próč próč z gizdavostjo v noši, s požrešnostjo v jedi in pijáci, z lišpom in z razsipnostjo v šfanovanjih!

2. Predragi! Kdor se ponižuje, bo povišan. Tako je bilo in tako bo. Beseda Jezusova ne preide. Ponižnost je podlaga pravi svetosti. Živ dokaz te resnice je naš slavljenec. Kdo je bil ponižnejši od sv. Frančiška? Kdo je bolj ljubil krotkost, pa je bolj sovražil časti, je bolj odklanjal odlike?

Celo v Asisu, kjer je tekla njegova zibel, so ga hudo zaničevali, se mu pošmehovali, ga preganjali, prezirali in se ga ogibali. Pa pohlevni mladenič je vse voljno prenašal ter se je veselil, če je mogel za Jezusa kaj trpeti. In neskončni Bog, ki povišuje ponižne, je hotel, da je bil skromni ta meščan češčén od papežev in kraljev, da so ga množice sprejemale z vso spoštljivostjo in vdanostjo, da so celo pred njega poklekali že v življenju, kakor pred svetniki po smrti. Ali v takih trenutkih je klical bore menih: Jaz odvracam vso čast; jaz sem črvíč, sem ničvreden služabnik, sem velik grešnik. In kar je najbolj občudovanja vredno, pa je to, da se ni imenoval največjega grešnika, ampak da se je v resnici tudi imel za takega nesrečneža.

Zategadelj ni vstopil v duhovniški stan; ostal je le levit ali diakon. Pa kaj sem rekel, moj Bog? Frančišek, eden največjih svetnikov, ki jih časti nezmotljiva sveta Cerkev, se je bal mašniške časti. In mi slabotni trstí si upamo nositi duhovništva strašno breme! Frančišek, služabnik božji, prorok in čudodelnik, ni upal stopiti pred altar Najvišjega, da opravi najsvetejšo daritev nove zaveze; mi pa prah in pepel služimo mirno po navadi dannadan sveto mašo.

Sv. Frančišek ni bil mašnik, bil je le diakon. Enako se sv. Efrém, sirski menih, ni imel za vrednega duhovniške časti. Ostal je diakon. In zdaj so slavnega Edesena papež Benedikt XV. z okrožnico Principi Apostolorum Petro od dne 5. oktobra 1920 povzdignili med cerkvene učениke. Dali so mu častni naslov doctor Ecclesiae universalis, učenik vesoljne Cerkve. Res, redko odlikovanje. Dóselej so postali cerkveni učitelji: papeži, škofje in betlehemski presbiter sv. Hieronim. Odslej pa se bo častil kot cerkveni očak in učenik tudi diakon sv. Efrém edesenski, ki je bil nad vse goreč oznanjevalec božjih resnic, pa je bil pogumen zagovornik svete katoliške Cerkve zoper krivične napade krivovercev, obenem je bil tudi pesnik, da so

ga imenovali harpo Svetega Duha. Kakor Efrém tako je bil sv. Frančišek le levit, ali čudovito vnet pridigar božje besede. Kadar se je prikazal na leci in je pozdravil svoje poslušalce samo le s prostimi besedami, s katerimi je vselej pričel svoje govore: Mir Gospodov bodi z vami, tedaj so bila srca že ganjena in vseh oči so se napolnile solz.

Kako si naj razlagamo to? Tako. Uspeh evangelijske pridige ni umetnost, ni učenost, ni delo človeka; vse to more dopadati ljudem; ampak to, kar jih izpreobrne, je pobožnost, je svetost katoliškega pridigarja, je njegova tesna zveza s Svetim Duhom; delivcem sedmerih darov in dvanajsterih sadov, je molitev, je ogenj ljubezni v srcu, ki se odtod užiga ter dalje gori in plameni; to so potoki milosti, ki lijejo iz ust in vse preplavijo in napojijo in oživijo. Božja beseda sama je kladivo, ki drobi pečine, je moč, ki pretresa puščave.

Pa predstavite si v duhu, ljubi moji, na leci častitljivega moža, ki ga slavimo v tej poslanici; mislite si njegovo telo od posta in bedenja, od mrtvičenja in delovanja spehano in utrujeno, kot okostnjak posušeno; predočite si obraz, s katerega sije milina in častitost; pogledite oči, bliskajoče v božjem žaru in topeče se v ljubezni in kesu; zaslišite prešinljivi njegov glas, ki je premagoval srca poslušalcev; zavzemite preprosto pa živo in mogočno besedo, ki pretresa dno vesti; mislite si, da vidite in čujete le trenutno tega blagovestnika, to tubo evangelijsko, tega klicarja nebeškega, in povejte, bi li ne bili najgloblje presunjeni, bi li ne bili prisiljeni k odkritosrčni pokori? Tako je stal sv. Frančišek vsaj pred vrhovnim poglavarjem svete Cerkve in njegovimi dvorniki. In ko so ga slišali govoriti, so bili vsi vzhičeni in očarani tako, da so klicali: To so božji govori! Ali ni to najvišja pohvala, ki se je izrekla od rimskega papeža najponižnejšemu pridigarju božje besede?

Zdi se mi, kakor da je ljubi Bog vedno nasprotoval ponižnosti sv. Frančiška. Ali ne? Skromni mož je hotel skrit pred ljudmi živeti. In Gospod ga je proslavil po čudežih, po prerokovanju, po znanju velikih skrivnosti, po modrosti v podanih nasvetih, po dejanjih in podjetjih, katerim se je vse čudilo. Brž je bil počeščén, ko se je javno prikazal. Bežal je od časti, ali čast je hitela za njim. V svoji gorečnosti je dospel na obalo Afrike, kjer so se kristjani bojevali z muhamedani, in šel je nemudoma v tabor saracenski, dasi je bilo to pod smrtno kaznijo prepovedano. Ko so ga pripeljali k poveljniku Melédinu, reče temu: Knez, jaz sem k tebi poslan, ne od ljudi temveč od Boga najvišjega, da ti pokažem pot do vzveličanja. Poln duha in moči sv. Elija pristavi: Hočeš resnico spoznati, daj, da pridejo tvoji duhovniki. In naj užgejo velik ogenj in naj skočijo z menoj vred v plamen. Plameni te naj podučijo; katera vera

¹ Acta Apostolicae Sedis. An. XII. vol. XII. Romae, 2. Novembris 1920. Num. 12. Str. 457-471 in 544-548. — Lavantinske škofije uradni list. V Mariboru, dne 15. februarja 1921. Štev. III. odst. 17. str. 37-39.

je resnična, ali moja ali tvoja. Vojni poveljnik je zastrmel nad to ponudbo, pa se ni upal želji ustreči. Občudoval je izrednega moža ter ga je želel bogato obdarovati, ali poslanec božji je vse odklonil vljudno; potem se mu je sultan v molitev priporočil in ga je odpustil z vsemi častmi v tabor krščanskih križarjev.¹

Vendar še več in več! Tihi Frančišek je svoje čednosti in svoja dobra dela skrival pred učenci, tovariši in sobrati. Toda Bog je razodel vse, kar je hotel zakriti ponižni menih. Večkrat ga je Bog spričo mnogih redovnikov povzdignil kvišku v zrak in ga je pustil dolgo viseti nad zemljo v znamenje, kako je njegova duša vzvišena nad posvetne reči. Zopet ga je obsijal s svetlobo, katere niso mogli tovariši prenašati. Ko ga je duhovna hči sv. Klara obiskala in sta se v samostanu pri porcijunkulski cerkvi pogovarjala o nebeških skrivnostih, tedaj je žarela cerkev in je žarel samostan v svitu tako, da so ljudje v Asisu menili, da gorita poslopji. Prišli so gasiti in so izvedeli, da je bil to nebeški žar in sijaj, povzročen po sv. Frančišku in po sv. Klari. Tako je vsedobri Bog vidno pred svetom poveličeval ponižnega moža, ki je učil: Fuge mundum, si vis esse mundus! Popusti svet, če hočeš biti svet.

Ni še, dosti! Ponižnost je pridobila svojemu ljubitelju slavo najtesnejše zveze z Jezusom Kristusom. Saj poznate tisti veličajni čudež, čigar spomin obhaja Cerkev s posebnim svetkom in čigar sedemstoletnica se bo slavila leta 1924. Ko je neki-krat sv. mož molil in premišljeval, se postil in mrtvičil na gori Alverniji v Toskani, se je spustil z neba seraf, je prebodel roki in nogi sv. Frančiška ter mu je kakor s sulico odprl stran, da je vedno tekla kri iz rane, ki se ni več zaprla. Te rane je nosil sv. Frančišek do smrti; in videli so jih še pozneje na njegovem nestrohljivem truplu. Tako je Bog poveličeval telo ponižneža v življenju in ga je poviševal po smrti. Ko je umiral sveti mož, je prosil, naj vržejo njegovo telo na kraj, kjer se pokopavajo hudodelniki. In ravno temu mrliču so izkazovali čast, kakor redko kedaj kateremu drugemu velemožu. Svete ostanke so počastili papeži in škofje, kralji in kneži, narodi in ljudstva. Nosili so jih po mestu Asisu, da ga slovesno odškodujejo za skrutitve, za žalitve in sramotitve v življenju. Potem so mu postavili prekrasen spomenik, veličastno baziliko, v kateri se nahaja njegov grob in kjer so se godili čudeži in se še godijo.

Kdo ne spozna iz povedanega, kako povišuje ponižnost in da le ona daje pravo veljavo in slavo, pridobiva pravo visokost in velikost. Slavljén je v nebesih in čislán je na zemlji človek, ki je iskal le zaničevanje in sramotenje na zemlji. Preosnujmo se

v njegovem duhu, v duhu krščanske ponižnosti in pohlevnosti! Odpovejmo se napuhu, odslovimo prevzetnost in predrznost, oholost in ošabnost! Kdor se povišuje, bo ponižan. (Mat. 23, 12).

3. Sv. Frančišek ne sluje le po svojem uboštvu in bogastvu, po svoji ponižnosti in povišanosti; on sluje tudi po svojem zatajevanju in po plačilu za to prejetem.

Velika je bila ostrost sv. Frančiška do sebe samega. Od mladosti je krotil svojo naglo naravo. Rad se je postil, bil je trezen v jedi in pijači, vzdržljiv v govorjenju in spanju. Svoje telo je deval v sužnost kakor Pavel apostol. Bičal se je do krvi. Spal je na golih tleh. V hudi vročini in žeji si je pritrgal kapljico vode. Njegovo življenje je bilo mučeništvo, s katerim se je najbolj zmagovito bojeval zoper satana in vse njegove hudobije. Pogostoma ga je hudoba nadlegovala s skušnjavami; velikokrat se ga je polastila največja žalost, praznina, zapuščenost. Razen tega je v započetem redu doživel mnogo napačnosti, ki so ga globoko žalile. Vsled pogostega jokanja je skoraj popolnoma oslepel. Zadnje dni svojega življenja ni mogel malodane nobenega telesnega uda več ganiti. In vendar je molil: Moj Gospod, moj Bog! Zahvaljujem te za vse bolečine ter te prosim, ako ti je tako po volji, da jih še pomnožiš; zakaj najprijetneje mi je, da me tukaj tepeš s trpljenjem, in največja tolažba mi je, da se izpolnjuje tvoja sveta volja. Bolezni je imenoval svoje ljube sestre.

Kajpada, svet tega ne umeje; ali bogoljubnemu kristjanu je to umljivo, zlasti ako še pozna izredno plačilo, katero je prejel sv. Frančišek za svoje spokorno življenje. Pred vsem je dosegel popolno oblast nad svojimi občuti, nad svojim telesom, da ni bil njegov suženj. Duh je vladal telo, je gospodoval nad mesom. Bival je med dušo in telom red, ki se je nahajal v človeku pred grehom. In zato je Frančišek užival nepopisno sladek mir. Ker je dovršno uredil svojo osebo, je imel v drugič pravico do prirode, kakor jo je imel Adam v svoji prvotni pravičnosti in svetosti. Ker se je podvrnil Bogu popolnoma, je podvrnil Bog njemu prirodo živo in neživo. Odtod izvirajo njegovi veliki čudeži. Frančišek je izvabil kakor Mozes pečini vodo; je ozdravil kakor Peter z besedo bolnika; je obudil kakor Elizej mrtve k življenju; je ukrotil kakor Daniel divje zveri. Kadar je pod milim nebom govoril, so ga poslušale tice; ko je nehal, so gostolele Bogu hvalo, dokler jih ni blagoslovil, in so odletele.

To so težko umljive prikazni za posvetnega človeka. Ali Jezus pravi: Ako imate vero le kakor gorčično zrno in porečete gori: Premakni se odtod tja in se bo premaknila in nič vam ne bo nemogoče. (Mat. 17, 19). In zopet zatrjuje: Ako imate vero le kakor gorčično zrno in porečete tej murvi: Izderi se in presadi se v morje in pokorna vam bo.

¹ P. Leopold Cherancé, Der heilige Franziskus von Assisi (1182-1226). Einsiedeln, 1885. Str. 171 nasl.

(Luk. 17, 5). In kaj bi še le premogli, ko bi se odtrgali od vseh pozemeljskih ničemurnosti, ko bi se iznebili vseh nepopolnosti in grešnosti? Čutili bi v sebi moč, uspešno delovati za lastno blagobit in za bližnjega blaginjo in dobro srečo, časno in večno.

Tretje plačilo sv. Frančiška za njegovo heroično zatajevanje je bilo globoko spoznanje najvišjih skrivnosti, zlasti učlovečenja, življenja, trpljenja, smrti in vstajenja Sinu božjega. Povsod je videl Jezusa, zdaj kakor se je rodil v Betlehemu, zdaj kako je učil množice, kako jim je dobrote delil, kako je trpel in umrl na križu. Jezusovo umiranje na križu ga je presunilo in napolnilo z nedopovedno žalostjo, bridkostjo, ljubeznijo. Vsepovsod kjer je hodil, tam je tožil, da ljudje ne mislijo na strašno trpljenje Kristusovo. Od blažene ure pa, ko mu je seraf vtisnil rane Gospodove, ni poznala njegova ljubezen do Jezusa mere in meje. Zato ga je pa tudi Jezus ljubil in se mu je prikazal zdaj na potu kakor učenecema, ki sta potovala v Emavs, zdaj v sanjah, kakor se je Bog razodel očaku Jakobu, zdaj pri mizi kakor Abrahamu. Cerkev Porcijunkula in gora Alvernija sta bili najbolj priči tega tajnostnega občevanja. Tam in tu je bil zamaknjen večkrat ter je plaval v morju rajске radosti. Tu je prejemal najbogatejše plačilo za svoje mnogovrstno zatajevanje.

Redek slučaj! Sv. Frančišek ni obiskoval visokih šol in se ni pečal z višjimi studijami; vendar pa je imel globoko spoznanje najvišjih resnic in skrivnosti. Kot tempelj Svetega Duha je pač posedel dar modrosti in umnosti, dar sveta in učenosti. Svojo vednost si je pridobival po molitvi, premišljevanju, po prebiranju svetega Pisma, zlasti svetih evangeljev, od koder je zajemal gradivo za svoje pridige in pogovore, je sestavljal preprosta ali modrosti polna redovna pravila. Sicer pa je cenil tudi višje učenje in ga je terjal od sobratov. Veselil se je vstopa glasovitega Antona iz Lizbone v svoj red. Ko je spoznal njegovo nadarjenost, ga je poslal na takrat imenitno učilišče v Verčelih, da bi se izuril v bogoslovnih ukih in jih potem razlagal v raznih frančiškanskih samostanih.

Red serafski je skrbno gojil višje teološke studije tako, da je dosegel na visokih šolah v Bolonji, v Koloniji, v Parizu in v Oksfordu po svojih učenjakih zlasti v srednjem veku veliko slave in priznanja v Cerkvi in med svetom. Pridobil si je ne malo zaslug za znanost v raznih panogah. Imenujem le nekatera svetovno znana imena frančiškanskih veleumov. V modroslovju in bogoslovju so se odlikovali Aleksander Haleški († v Parizu 1245), doctor doctorum, učenik učenikov, tudi doctor irrefragabilis, učenik nepremagljivi imenovan radi svoje bistrumnosti, potem sv. Bonaventura († na Lionskem koncilju 1274), papež Gregorij X. je vodil pogreb, učenik serafski, najboljši življenjepisec sv. Frančiška; Janez Duns Scotus

(† v Koloniji 1308), imenovan doctor subtilis ali učenik natančni zavoljo svoje ostrumnosti, Roger Bacon († umrl v Oksfordu 1294) z imenom doctor mirabilis ali učenik čudoviti. Kot tolmač svetega Pisma slovi Nicolaus Lyranus († v Parizu 1340). Kot zgodovinarji slovijo Salimbene, Pagi, Luka Wadding, Sbaraglia. Ugledni kanonisti in moralisti so Ferraris, Reiffenstuel, Sporer, Elbel; znameniti asketi sv. Bernhardin Sienski, Peter Alkantara in Leonard a Porto Maurizio; občudovani pridigarji sv. Anton Paduanski, Bertold Ratisbonski, sv. Janez Kapistran, Peter iz Pederobe, katerega imenuje učeni papež Benedikt XIV. concionatore concionatorum, pridigarja pridigarjev. Kot pesniki so na glasu Tomaž Celano, ki je bržčas zložil pretresljivo sekvenco *Dies irae* (Strašni dan bo dan plačila), Jacopone da Todi, pesnik žalostinke *Stabat Mater* (Žalostna je Mati stala).

4. Ljubi verniki! Videli ste, kako sem vam narisal glavne poteze iz čednostnega življenja čudodelnega sv. Frančiška. Mož se je neprestano sam reformoval ali izboljševal in izpopolnjeval, da je mogel potem druge napeljevati h krščanski popolnosti. Žarno je želel bližnjega osrečiti časno, ga vzveličati večno. To neovržno izpričujejo vsi trije redovi, ki jih je zaporedoma ustanovil.

Poleg prvega reda manjših bratov, o katerem smo že govorili, je osnoval nunski red sv. Klare ali red ubogih žen leta 1212. Klara (svetla, jasna, razsvetljena) se je rodila v Asisu dne 16. julija 1194 in je umrla tam 11. avgusta 1253. Bila je hči plemenitaša Favorina Scifi, je prejela brez vednosti svojih staršev po neki ginljivi pridigi sv. Frančiška iz njegovih rok v porcijunkulski hiši božji spokorno oblačilo ter je položila dne 18. marca 1212 redovne obljube. Oče Frančišek ji je zložil primerno pravilo za njene samostane. V borni hiši tik cerkve sv. Damijana je živela 42 let spokorno življenje. Z njo sta bivali tudi sestre Neža in Beatriks, katerim devicam redovnicam se je pridružila še mati Hortulana. Kakor poroča njen življenjepisec Tomaž Celano, je sv. Klara brez boječnosti nastopila pod cesarjem Miroslavom II. zoper saracene, ki so napadli njen samostan, z Najsvetejšim v rokah in jih je pognala v pobeg. Leta 1255 je bila serafska devica prišteta svetnicam od papeža Aleksandra IV., ki je dal pozidati v Asisu samostansko cerkev, v kateri počiva njeno lepo ohranjeno truplo, ki sem ga videl leta 1890.

Red Klarisinj, ki obhajajo god svoje duhovne matere dne 12. avgusta, je še danes v cvetu in deluje v raznih granah po vsem katoliškem svetu. Članice tega drugega reda sv. Frančiška so bile mnogoštevilne svetnice, blažene in drugače znamenite žene, kakor naprimer sv. Katarina Bolonjska, katere nestrohljivo truplo sem svojčas videl in počastil v Bolonji. Umrla je tam kot prednica v klarisinj-kem

samostanu dne 9. marca 1463 in je bila leta 1742 proglašena za svetnico. Močno tudi slovi Veronika Giuliani, opatinja, vizionarka in stigmatizirana, ki je umrla 1727 in je bila 1839 kanonizirana.

5. Najživahneje nas letos zanima tretji red sv. Frančiška, ki praznuje od 16. aprila naprej sedemstoletni jubilej svojega obstanka in ki je tudi po naši razprostrani škofiji nepričakovano na daleč razširjen.¹ Da bi za neumrjoče duše vneti Frančišek zadostil navalu na prvi in drugi red beraški, je v mestu Kameri 1221 osnoval tretji red, po katerem bi se naj tudi posvetni ljudje lahko udeleževali blagoslova samostanske zveze, ne da bi morali vstopiti v samostan in zapustiti svoj poklic med svetom. To vodilo je dal sv. Frančišek najprvo blaženemu Lukeziju in njegovi ženi Buonadonni. Drugi so ta vzgled posnemali in tako so nastale prve družbe tretjerednih spokornikov. God bl. Lukezija, prvega terciara, se obhaja dne 28. aprila.

Potemtakem je katoliško ljudstvo samo utemeljilo tretji red. Vzgledi in pridige sv. Frančiška ter življenje njegovih sinov in hčerk pa vidni blagoslov božji, ki je počival nad njimi — vse to je užgalo v stotisočerihi srcih željo in voljo po spokornosti, po ločitvi od sveta in po samozataji v ubožnosti, čistosti in pokorščini, po nasledovanju Jezusa Kristusa. Hoteli so zapustiti svoje družine svoje službe in posle ter se zavezati po svetih obljubah za višjo pobožnost. Saj je sv. Frančišek opominjal: Zaničaj svet, ako hočeš biti svet. Če boš svet, te ne bo veselil svet. Vodstvo tega čudovitega gibanja je vzel ljudoljubni menih v svoje roke. Spisal je modro pravilo, ki omogoča posvetnim ljudem ostati v svojih familijah in pri svojih poklicih, pa si vendar pridobivati zasluge redovniškega življenja. To nenavadno vodilo je v Rimu dobilo najvišje potrjenje.² Tretji red je pravi red in ne le kaka bratovščina ali cerkvena družba; saj ima noviciat, obljube, redovno regulo in obleko. S tretjim redom je dal sv. Frančišek svetnim ljudem sicer nedopustno priložnost živeti redovniški, kakor je narobe sv. Vincencij Pavelski več sto let pozneje vpeljal redovno družbo usmiljenih sestra, ki živijo po določenih pravilih vendar tako, da niso vezane na postavo klavzure v svojem karitativnem delovanju.³

Da je tretji red pravi red za svetne ljudi — kar je skoraj neverjetno — potrjuje papež Benedikt XIII. v buli *Paterna Sedis Apostolicae* z dne

10. decembra 1825, pišoč: »Da obvarujemo ta sveti red vseh obrekovanj, sodimo in izjavljamo, da je bil ta imenovani red vedno svet in zaslužen, in tudi pravi, posebne vrste in od vseh drugih bratovščin popolnoma različen red in tak je še, ker ima kakor drugi redovi od svete stolice potrjeno vodilo, ki predpisuje leto poskušnje, obljube, redovno obleko in določen način življenja«. Veliki Leon XIII. so v konstituciji *Misericors Dei Filius* iz leta 1883 preuredili prezaslužni red in so v avdienci dne 7. julija 1883 rekli generalom serafinskih redov: »Nekateri mislijo, da je tretji red po novi preureditvi prenehal biti pravi red. Tega pa mi nismo določili. Tretji red ni navadna kongregacija, bratovščina ali družba, temveč ostane pravi cerkveni red«.

Kaj terja tretji red od svojih udov? Vsak mora pred nastopom vrniti vse krivično blago, se mora spraviti z bližnjim in obljubiti, da bo vestno izpolnjeval božje in cerkvene zapovedi. Družnik se zaveže nositi škapulir in pas kot spokorno oblačilo, ne se posluževati kričečih oblačil, se ogibati nevarnih pojedin, plesov in nespodobnih veselic, slednji dan moliti dnevnice preblazene device Marije ali pa 12 Očenašev in Češčenamarij, slišati sveto mašo, kolikorkrat je mogoče, najmanj trikrat v letu sveto izpoved opraviti in prejeti sveto obhajilo, se postiti pred praznikom brezmadežnega spočetja Marije device in pred godom sv. Frančiška, imeti dejansko ljubezen do ubogih, bolnih, umrlih, posebič do sudov ter se truditi za popolno krščansko življenje. Tretji red naj bi šolal apostole, ki bi zanesli katoliško mišljenje in življenje med vse sloje ljudstva. On bi naj bil pripomoček, da zopet zavlada v človeških srcih duh podložnosti, duh poštenosti in značajnosti, duh složnosti in vzajemnosti, skratka duh pravega krščanstva, ker le v tem korenini rešitev človeške družbe. Sv. Frančišek, pišejo papež Benedikt XV. v pohvaljeni encikliki, se ni zadovoljil s tem, da izboljša zasebno življenje tretjerednikov, ne, ampak on se jih je hotel poslužiti za poboljšanje tudi drugih poedincev, torej da so orodje, ki bi naj izbudilo v človeški družbi željo po krščanski modrosti.

Pa kaj daje tretji red svojim udom v povračilo za sprejete dolžnosti? Imenitno vprašanje. Sleherni član ima delež od vseh zasluženj in dobrih del, ki se dosežejo in storijo v vseh treh serafinskih redovih. Med temi tremi redovi vlada namreč popolna duhovna skupnost dobrih del. — Tretjerednik in tretjerednica more ob raznih dnevih dobivati vesoljno odvezo, pa tudi popolne in nepopolne odpustke za se ali pa v korist vernim dušam v vicah. — Potem stoji v družbi vrlih sobratov in sosester, ki se zanj potegujejo, ga svariijo pred nevarnostmi, mu dobre svete dajejo, ga vabijo k shodom in ga podpirajo s svojo ljubeznijo. — Ponujajo se mu številni pripomočki, da ostane stanoviten v dobrem.

¹ Šematizem Lavantinske knezoškofije za leti 1920 in 1921. V Mariboru, 1920. Str. 226 do 230.

² Regulam autem Tertiariorum rite esse Nicolai IV decessoris Nostri auctoritate sancitam nullus ignorat. (Benedikt XV. v zgoraj navedeni okrožnici.)

³ Dr. Mihael Napotnik, Slavljenje blažene Ludovike Marijak in štirih blaženih devic-mučenic iz družbe hčera ljubezni v Marijini kapelji javne bolnišnice Mariborske dne 11. decembra 1920 — z dvema govoroma. V Mariboru, 1921. Str. 19. 20.

To je začetek in terjatev in dobiček tretjega reda sv. Frančiška. On še danes živi in krepko napreduje, ko neguje pravo ljubezen do Boga in do ljudi, ko stori veliko dobrega za vojskujočo in trpečo Cerkev, ko pospešuje edinost v družinah in vzajemnost v občinah, ko seje povsod mir in blagost. Kaj čuda, da je razširjen po vsem katoliškem svetu, da ima med svojimi člani toliko svetnikov in svetnic, da šteje med svoje ude papeže in kardinale, škofo in duhovnike, cesarje in cesarice, kralje in kraljice, kneze in kneginje, bogate in uboge, zakonske in samske vernike? O, ni nečastno, nikakor ne, ampak prav častno je, biti tretjerednik, biti tretjerednica! Ta vzveličavni red je imel, ima in bo imel zastopnike iz vseh vrst katoliških kristjanov. Imenujem le sv. Elizabeto, deželno grofinjo turingiško in hesiško, kateri je sam sv. Frančišek poslal redovniško obleko, kralja francoskega sv. Ludovika IX. in njegovo mater sv. Blanko, sv. Ferdinanda, kralja kastiljskega, sv. Roka, sv. Marjeto kortonsko, sv. Frančiška Saleškega, cesarja Rudolfa I. in Karola V., Krištofa Kolumba, kralja umetnikov Raffaëla in Michelangela, papeže Gregorija IX. Pija IX. Leona XIII. Pija X. in Benedikta XV. Mnogoteri udje so se dali v rjavi obleki reda sv. Frančiška v krsto položiti in v njej pokopati.

5. Sodim in dosodim, da bo pristojno in pravično in primerno, ako posebej imenujem slovitega, tretjerednika, ki je največji krščanski pesnik in čigar jubilej tudi letos ves omikan svet praznuje — namreč šesto stoletnico njegove smrti. Za vredno proslavo tega spominskega dne se že dolgo godijo velikanske priprave. Dante Alighieri se je rodil v Firenci leta 1265 in je umrl v Raveni (Ravnju) dne 14. septembra 1321. Dante (Durante) najbolj sluje po svoji divni pesnitvi *divina Commedia*, ki je doživela neštivilnih izdaj in razlag. Prestavljena je menda pač že v vse omikane jezike sveta. Obseza tri dele s 100 spevi v italijanskih tercinah. V obliki vizionarske poti vodi pesnik čitatelja skozi tri svetove ali kraljestva: pekel (inferno), čistilišče (purgatorio) in paradiz (paradiso). Najviše se je pospel njegov genij v raj, kjer opeva božji načrt stvarstva, prostost in oblube, greh in odrešenje, redovno življenje v njegovih različnih oblikah, božje in dejanske čednosti. Globoko zamišljena in klasično završena pesnitev terja proučevanje, a ne le čitanje.

Duhoviti in nadarjeni mož je izvrstno poznal sholastiško filozofijo in teologijo. Bil je iskren častilec sv. Frančiška asiškega, kateremu je v svoji divni komediji posvetil marsikatero krasno vrsto. Kot deček se je Dante učil pri frančiškanih v samostanu svetega križa. Slavljeni slikar Giotto (umrl v Firenci 1337) ga je naslikal v baziliki sv. Frančiška v oblačilu in s pasom terciara. Dantejev grob se nahaja v staroslavni Raveni, kjer sem ga leta 1891

obiskal in kamor bodo letos hruli od vseh strani občudovalci Alighierjevi. Spomenik ima svojo kaj zanimivo zgodovino. Leta sekularne slovesnosti 1865 so ga prenovili. Mislilo se je, da so tedaj našli kosti nesmrtnega pesnika — kar pa je dvomljivo. Sicer pa ne bo ta največja luč vseh pesnikov nikdar zatemnela. Spomenik, ki mu ga je rojstno mesto postavilo v čast, oznanja njegovo slavo: *Onorate l'altissimo poeta!*

6. Vabljeni in priljubljeni tretji red, o katerem govori tudi novi zbornik kanoniškega prava v kanonih 702 do 706, slavi letos, kakor rečeno, sedemstoletni jubilej svoje ustanovitve. Kdo pove ali opiše in nariše, koliko dobrega in blagega, koliko svetega in nebeškega je dosegel potekom sedmerih vekov? Naj raste dalje in dalje v probujo, v razvoj in procvit krščanskega življenja! Za sadonosno slavljenje prepomembnega jubileja bi pa našteoval in priporočil naslednje.

a) Papež Benedikt XV. so v zgoraj navedeni okrožnici *Sacra propediem celebrari sollemnia* določili, da prejmejo tretjeredniki v vseh cerkvah, kjer je tretji red kanonično ustanovljen, če se obhaja tam tekom leta, začetega dne 16. aprila 1921, tridnevna pobožnost, vsak dan, vsi drugi verniki pa enkrat, popolni odpustek pod navadnimi pogoji. Vsi pa, ki tamkaj najsvetejši zakrament s kesom nad svojimi grehi obiščejo, prejmejo tolikokrat, kolikorkrat to storijo, odpustek sedem let. — Vsi altarji takih cerkev so v teh dneh privilegirani. Ob tej tridnevnici je vsakemu duhovniku dovoljeno, mašo sv. Frančiška služiti kot zaobljubno mašo pro re gravi et publica de causa pri izpolnjevanju splošnih rubrik rimskega misala, kakor se nahajajo v najnovejši izdaji. — Vsi duhovniki, ki slišijo k tem cerkvam, smejo v teh dnevih blagosloviti rožarije, medalje in slične reči z apostolskim blagoslovom in tudi z odpustki križnikov in sv. Brigite.

b) Vršijo se naj torej te odpustkov polne tridnevne tekom jubilejnega leta. V nekaterih cerkvah so se obhajale že duhovne vaje za tretjerednike kot priprave za nadaljnje slovesnosti od 16. aprila naprej. Dne 28. aprila je god prvega tretjerednika bl. brata Lukezija. c) Verniki, zlasti terciari in terciare, se naj letos marljivo udeležujejo dne 2. avgusta svetega porcijunkulskega odpustka, ki ga je papež Honorij III. z bulo dne 29. novembra 1223 odobril tako, da bo leta 1923 sedemstoletni spomin njegove

* Leta 1910 mi je milostljivi škof Kotorški, gospod Frano Uccellini (Tice) v dar poslal dragoceno knjigo: Dante Alighieri Divna Gluma. Preveo i protumačio F. (Frano) T. (Tice). Kotor, 1910. Vel. 8°. str. 594. Uvod podaja črtice iz životopisa Dantejevega in njega oceno kot pesnika in književnika. — Ljubljanski Dom in Svet že dolgo priobčuje vsega priznanja vredni spis: Dante Alighieri: La Divina Commedia. Prevel in razložil J. D. Prvi in drugi del je že končan. Debevčev prevod je točen in krasen, razlaga kratka in jasna.

potrjene vpeljave. *d)* Glavna svečanost bodi pa tridnevnic, ki se začne v Mariborski Marijini baziliki na predvečer 12. avgusta, ko se konča god sv. Klare device in nune, in trajaj dne 13. 14. in 15. avgusta. Popoldne na veličastni praznik Marijinega vnebovzvetja se naj dovrši vsa slovesnost s primerno manifestacijo tretjerednikov in tretjerednic.

e) Obhajaj se letos lepše svetek vtisnjenja svetih ran sv. Frančiška dne 17. septembra. *f)* Praznuj se letos posebič god sv. prapornika Mihaela, angelja variha svete Cerkve, katerega je sv. Frančišek toliko častil in se njemu na čast pogosto pōstil.

g) Prav svečano se naj slavi letos god sv. Frančiška serafskega dne 4. oktobra. *h)* O letošnjem Božiču se naj povsod oskrbijo lepe jaslice, kakor jih je sv. Frančišek leta 1223 pripravil pri samostanu Greccio v dolini Rieti in obhajal z ljudstvom. Leta 1923 bo sedemstoletnica tega dogodka.

i) Devetič in zadnjič pa odredim in priporočim nekaj izrednega. Dne 15. februarja tega leta sem prejel od častitega predstojnika frančiškanskega samostana v Brežicah to le milo prošnjo.

»Premilostljivi gospod knezoškof! Obhajali smo letos 29. januarja že četrto obletnico strašnega potresa, pa mi frančiškani še zdaj nimamo potrebnega in zadostnega stanovanja. Naš samostan je komisija za potresno podporo popolnoma izključila. Edini prispevek od potresne podpore je bil ta, katerega ste nam Vi, Prevzvišeni, milostno naklonili od skupne nabrane vsote po župnijah cele škofije. Državne podpore tudi nismo dobili.

Sami smo prosili milodarov in smo toliko nabrali, da smo pokrili stroške za cerkev, ki so znašali nad 100.000 K, in del stroškov novega samostana; ostalo nam je pa dolga čez 200.000 K. Zdaj so se posušili vsi viri in ne moremo nikakor naprej. Zelo radi bi letos končali zidarska in druga dela v tem delu novega samostana, ki je zdaj dograjen, da bi vsaj prihodnjo jesen mogli rabiti stanovanje. Ne bi se radi še bolj zakopali v dolgove, ker je nevarno; podpore se pa ne upamo več prositi nikjer, ker smo že vse obrali.

Kam naj se obrnemo v teh hudih stiskah, v teh groznih časih? Preostaje nam še le eno edino upanje: Vaše blago, dobro, očetovsko, nadpastirsko srce. Vaša ekselencija! Spominjamo se Vaših v srce segajočih pozivov do vernikov v raznih nesrečah po škofiji. Ne upam se, ne upam se; toda notranji glas in Vaša vobče znana dobrotljivost in usmiljenost ter moč do vernikov me silijo, da se v tej veliki stiski kot predstojnik od potresa tako hudo prizadetega samostana pogumno in zaupljivo obrnem do Vas, premilostljivi gospod knezoškof, ter najponižneje prosim: Ako bi se Vaši ekselenciji zdelo umestno in primerno, da bi s svojo nadpastirsko besedo tudi naš ponesrečeni samostan priporočili

vernikom cele škofije, posebno pa tretjerednikom ter bi blagovolili milostno odrediti v vsaki kn. šk. župniji enkrat darovanje za naš samostan.

Preblagi škofljani! Z navedenimi besedami častivrednega o. gvardijana frančiškanskega samostana v Brežicah so nam ganljivo in jasno opisane težavne razmere redovniške hiše, ki je nasitila že marsikaterega lačnega siromaka, ter samostanske hiše božje, ki je v njej že brez števila ubogih grešnikov iskalo, pa tudi našlo dušne pomoči in tolažbe, povzdige in podpore. Zategaželj se v sladkem upanju, da bote kakor prvokrat dne 25. februarja 1917 tako sedaj radi prihiteli na pomoč vsled potresa bridko prizadetim sinovom sv. Frančiška, zatečem k vam s prijaznim povabilom, da zgoraj izraženo prošnjo drage volje uslišite in po svojih močeh izpolnite. Vem in znam, da jih je med vami milosrčneži prav mnogo, ki pri sedanji draginji ne bodo mogli darovati veliko v denarju, zato pa bodo tem več koristili z gorečo molitvijo proseč Boga, da v svoji neskončni ljubezni obudi in nakloni dobrotnikov zaslužnemu samostanu.

Darežljivi verniki! Ko ste vsled mojega klica za podporo škofljanom hudo poškodovanim¹ z dne 2. februarja 1917 polažali mile darove na altar krščanske ljubezni za prvo pomoč omenjenim ponesrečencem v Brežicah in po okolici, se je v kratkem času nabralo po naših cerkvah toliko prispevkov, da so celo onstran mej naše Lavantinske vladikovine občudovali vašo nenavadno radodarnost in usmiljenost ter so tudi na višjem mestu prav primerno izrazili najtoplejšo zahvalo za izdatno podporo, s katero so si poškodovanci že popravili in uredili svoje domove. Od nabrane vsote se je za novi kloster oo. frančiškanov v Brežicah izločil le pičel delež, s katerim ni bilo redovnikom veliko pomagano.

Da bi si pa tudi ljubi očetje frančiškani spodobno popravili božji hram in da bi tudi nanovo pozidani samostan z vsem potrebnim preskrbeli znotraj, do te opreme jim hočemo pomagati vsi, duhovniki in verniki. V ta bogoljubni namen povabim vse častite dušne pastirje, da prošensko ali peto nedeljo po Veliki noči, ki bo dne 1. maja 1921, s pridižnic oznanijo darovanje v rečeno Bogu pač prijetno svrhu po vseh župnijskih cerkvah Lavantinske škofije ter isto tudi opravijo na prvo majniško nedeljo bodi okoli altarja ali pa drugače. Nabrani milodari naj se potom kn. šk. dekanijskih uradov nemudoma pošljejo kn. šk. konzistoriju, da se prispevki čimprej izročijo podpore potrebnim in vrednim prosilcem.

Ko je sv. Frančišek pobiral milošnje za popravo treh že skoraj razsulihi cerkev, je prisrčno

¹ Cerkveni žaukaznik za Lavantinsko škofijo 1917. Štev. II. odst. 16. str. 25 nsl.

klical: Kdor mi da en kamen, bo prejel eno plačilo; kdor mi da dva kamna, bo prejel dvojno povračilo. In podrtljiva svetišča so bila kmalu zalo popravljena. Tako prosim tudi jaz v Jezusovem imenu veliko-dušne in blagosrčne škofljane milih darov za naj-nujnejšo opravo meniškega samostana v Brežicah. Prosite in bote prejeli, da se bo dopolnilo naše veselje. (Jan. 16, 24). Resnično, povem vam, kar ste storili kateremu teh mojih najmanjših bratov, ste meni storili. (Mat. 25, 40).

V Gospodu Bogu ljubljani verniki!

rnimo se zdaj nazaj k čudovitemu redovniku serafskemu! Ko je nedomerno in nepre-računljivo veliko dobrega storil na svetu, ko je dokončal svoje od Boga mu naloženo in do-ločeno delo, tedaj se je približal čas, da sprejme v nebesih mu prihranjeno plačilo. Bil je sv. Fran-čišek še le 45 let star, ko se mu je bližala smrt, katero je imenoval svojo sestro. Ko čuti ločitev duše od telesa, veli bratu Benediktu, da zapiše njegovo oporoko s temi le besedami. 1. V spomin in znak mojega blagoslova in moje oporoke se naj bratje med seboj ljubijo, kakor sem jih jaz ljubil in jih še ljubim. 2. Naj vedno ljubijo častito gospo ubož-nost. In 3. naj izkazujejo svojim predstojnikom vse-skozi zvesto pokorščino. Blagoslovi in ohrani jih Oče in Sveti Duh! Amen.

Malo pred smrtjo se je dal na gola tla položiti in ko so ga učenci v joku obkroževali, je sklenil svoje roke ter jih je tolažil, rekoč: Srečno, otroci moji! Vam vsem rečem: Z Bogom, ostanite vsekdar v strahu božjem! Bližajo se stiske in skušnjave; blagor stanovitnim v dobrem. Jaz grem k Bogu in vas priporočam njegovi milosti. Potem zapojeta brata Angel in Leon solnčno pesem, v kateri vabi Frančišek vse stvari, naposled tudi sestro smrt, da naj hvalijo Boga svojega stvarnika. Po odpeti pesmi si da umirajoči patriarh brati Kri-stusovo trpljenje iz svetega evangelja in potem za-poje med ihtenjem sobratov Davidovo pesem rešitve ali 141. psalm: Pelji iz ječe mojo dušo, da bom svobodno oznanjeval tvoje ime! Pravični, ki stoje okoli tvojega sedeža, me pričakujejo in so nestrpni, dokler me ne pridružijo svoji sreči. (Ps. 141, 8). To so bile zadnje besede govorne na zemlji, druge so slišali prebivalci nebeškega Jeruzalema. Frančišek se je preselil k Bogu, ki ga je ljubil s serafsko go-rečnostjo, da v ljubezni ostane z njim združen ve-komaj.

Nebeško veselje je bilo zadnje pa brezkončno plačilo za ubogega, ponižnega, samozatajevalnega moža, ki je blaženo v Gospodu zaspal v noči 3. in 4. oktobra 1226 v 45. letu svoje starosti. Leta 1926 se bo obhajala sedemstoletnica Frančiškovega rojstva

za nebo. Ko so preoblečili in umivali njegovo mrtvo truplo, so videli njegove petere rane, ki jih je po-prej skrbno prikrival. Na rokah in nogah so se kazali črni žreblji, navidez kakor železni, pa vendar po božji moči iz njegovega mesa narejeni. Stranska rana pa je bila Kristusovi podobna in je bila lepo rdeča kakor cvetoča roža. V nedeljo po njegovi smrti so truplo pokopali v asiški cerkvi sv. Jurija; tam torëj, kjer je prvokrat pridigoval, je našel tudi mir in pokoj na zemlji.

Že leta 1228 (ali 1229) se je vršila kanonizacija proslulega redovnika. Leto 1928 bo jubilejno leto te posvete. Papež Gregorij IX., ki je kot kardinal Ugo-lino ščitil Frančiška, je obiskal v sijajnem sprem-stvu Asis, je imel sam pridigo ter je slovesno pristel ljubljenege Frančiška svetnikom. To je bila prva svečana kanonizacija, ki jo pozna Cerkev. Po želji tega znamenitega papeža, ki je kanoniziral tudi Do-minika, Elizabeto turingiško, Antona Paduanskega, pa je oskrbel velevažno zbirko dekretalij in je do-živel 100 let, so Asiščani pozidali krasno baziliko z gornjo in s spodnjo cerkvijo ter so prenesli v njo telesne ostanke svojega svetega someščana. Ko so peljali truplo v novo cerkev, so se vrgli najeti možje na voz, pa so nesli tisto v cerkev in so ga pokopali pri zaprtih vratih, da bi jim nihče ne odnesel pre-dragocenega zaklada. Šest sto let je bila skrivnost, kje da počiva sveto truplo. Še le papež Pij VII. ga je dal skrbno iskati in ga je našel dne 12. decem-bra 1818 pod velikim altarjem. Več čudežev je po-trdilo pristnost kraja in groba.

Grob sv. Frančiška je veličasten. Bazilika, zibel italijanske umetnosti, je umetno preslikana od najslavnejših mojstrov, kakor sta med drugimi Ci-mabue in Giotto. Slike so posnete iz legend o ču-dežev polnem življenju neumrlega ustanovnika be-raškega reda serafinskega. Kdo, ki ogleduje te krá-sote, bi ne vzkliknil: Gospod, kako se tvoji prijatelji povišujejo na svetu! Nimis honorificati sunt amici tui, Deus! (Ps. 138, 17). Dne 17. aprila 1890 sem dospel popoldne v Asis. V Spoletanski dolini pred mestom sem obiskal cerkev Porcijunkulo, ki mi ostane v neizbrisnem spominu. V mestu, na prijetnem griču stoječem, sem najel stanovanje v hotelu Subasio. Dne 18. aprila sem služil sveto mašo v spodnji cerkvi na grobnici sv. Frančiška za vzveličanje svojih pre-dragih škofljanov. Potem sem obiskal znamenite cerkve, kakor sv. Klare, sv. Rufina in druge.

Po mučnem življenju je stopil sv. Frančišek na kraj luči in miru, pa je jel srkati iz vira neizčrpne sladkosti. On gleda od obličja v obličje presveto Trojico in poje pesmi kerubov in serafov ter vseh angeljskih korov in nebeščanov. Pa kaj bom govoril o tem, o čemer piše apostol, ki je bil v tretje nebo zamaknjen: O ko ni videlo, uho ni slišalo in v srce človekovo ni prišlo, kar je Bog

pripravil tistim, ki ga ljubijo. In ta neumljiva blaženost čaka tudi nas. To nas naj tolaži v nadlogah in težavah, nas naj krepi v križih in bojih. Nekaj let še ali pa samo še nekaj dni stanovitnosti, potrpljenja in nahajali se bomo na kraju, kjer kraljujejo uboge, ponižne in sebe zatajljive duše z Jezusom v neskončnem veselju.

Zato pa slecite starega človeka, pa se obnovite v duhu svojega srca in oblecite novega človeka, ki je ustvarjen po Bogu v pravičnosti in svetosti rešnice! (Efež. 4, 22 nsl). V dosego popolne prenovitve v krščanskem duhu naj vas na priprošnje sv. Jožefa, bl. Kanizija in sv. Frančiška blagoslovi troedini Bog Oče in Sin in Sveti Duh! Amen!

V Mariboru, na god sedmerih žalosti preblazene device Marije, dne 18. mesca marca 1921.

† Mihael,
knezoškof.

Pripomba. Predstoječi pastirski list naj berejo častiti dušni pastirji vernikom s pridržnic drugo, tretjo in četrto nedeljo po Veliki noči ali dne 10. 17. in 24. aprila 1921.

25.

Napoved cerkvene in nadarbinske imovine zavoljo pristojbinskega namestka.

Uradni list deželne vlade za Slovenijo, letnik III. št. 14, v Ljubljani, dne 10. februarja 1921, odstavek 44 je objavil naredbo finančnega ministra z dne 31. decembra 1920 št. 14064 o napovedi imovine, zavezane pristojbinskemu namestku in o odmeri in o plačevanju te davščine za osmo desetletje (od leta 1921, do vštetega leta 1930) v Sloveniji in Dalmaciji.

Na zgoraj navedeno ministrsko naredbo se opozorijo častiti kn. šk. župnijski uradi z naročilom, da naj vložijo napovedi cerkvenega in nadarbinskega premoženja pri tistem okrajnem finančnem ravnateljstvu, v katerega območju je njihov sedež, do konca mesca aprila 1921.

26.

Slovstvo.

Karoliški katekizem, odobren z odlokom kn. šk. Lavantinskega ordinariata z dne 14. septembra 1920 št. 4520, je izšel v zalogi kn. šk. ordinariata v Ljubljani. Novi natis katekizma ima obseg prejšnjega Velikega katekizma z izpremembami po

novem cerkvenem zakoniku. Cena mehko vezane knjige je 20 K. Župnijski uradi in katehetje, ki naročijo knjigo naravnost pri kn. šk. ordinariatu v Ljubljani, dobijo na vsakih 10 izvodov dva izvoda zastonj za revne učence.

Kn. šk. Lavantinski konzistorij v Mariboru,

dne 25. marca 1921.

Martin Matek,

doctor rom. in iure canonico,
ravnatelj kn. šk. pisarne.